

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 523/2025-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6Tos/53/2025-133 z 8. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. júla 2025 bez zastúpenia advokátom domáha vyslovenia „porušenia ľudských základných práv a slobôd“ označeným uznesením krajského súdu a žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.
2. Z ústavnej sťažnosti a rozhodnutí, ktoré si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) z 29. marca 2019 uznaná vinnou zo zločinu krádeže spolupáchateľstvom podľa § 212 ods. 1 a 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a z prečinu porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona. Bol jej uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 6 mesiacov v ústave so stredným stupňom stráženia, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá vo výmere 4 roky a zároveň ju súd spolu so spolupáchateľom [REDAKOVANÉ] zaviazal spoločne a nerozdielne na náhradu škody voči poškodenej. Odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku krajský súd uznesením z 22. marca 2022 zamietol ako podané oneskorene.
3. Sťažovateľka podala 19. decembra 2023 návrh na obnovu konania vo svojej trestnej veci, ktorý odôvodnila tým, že v dôsledku novelizácie Trestného zákona s účinnosťou od 1. augusta 2019 by mal byť právoplatný rozsudok zmenený, pretože aplikácia tejto právnej úpravy by pre ňu bola priaznivejšia. Ďalším dôvodom podľa sťažovateľky bola skutočnosť, že na hlavnom pojednávaní

nebol vypočutý svedok [REDAKOVANÉ]. Zároveň žiadala o opätovné vypočutie svedka [REDAKOVANÉ]. Uviedla tiež, že napriek dohode podal obhajca odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku len pre spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý bol odsúdený len na 3 roky, čo je voči nej a miere jej zavinenia na skutku neúmerné. Zdôraznila, že oproti [REDAKOVANÉ], ktorý bol prichytený na cudzom pozemku s ukradnutými vecami, ona len čakala v aute a nepodieľala sa na trestnej činnosti v takej miere ako on.

4. Uznesením z 10. decembra 2024 okresný súd návrh sťažovateľky zamietol s odôvodnením, že za skutočnosť skôr neznámu v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku nemožno považovať zmenu predpisov hmotného práva, keďže táto v čase vyhlásenia rozsudku neexistovala. Dodal, že zmena trestných sadzieb, prípadne iných ustanovení Trestného zákona či Trestného poriadku, nie je sama osebe dôvodom na postup podľa § 405a a nasl. Trestného poriadku (inštitút preskúmania rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona), ak nedošlo k zániku trestnosti činu. K navrhnutým výsluchom svedka [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] okresný súd uviedol, že išlo o dôkazy známe už v pôvodnom konaní a boli vykonané. S tvrdením sťažovateľky o nepodaní odvolania advokátom sa vysporiadal krajský súd v uznesení z 22. marca 2022, preto ani túto skutočnosť nemožno považovať za skôr neznámu.

5. Proti rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej opäť uviedla argumenty predstreté okresnému súdu a opakovane popísala priebeh trestnej činnosti. Krajský súd namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol. Stotožnil sa so záverom okresného súdu a doplnil, že sťažovateľka nepredniesla žiadne úvahy, v čom by navrhovaní svedkovia mali vypovedať inak ako v pôvodnom konaní. Dodal, že sťažovateľka sa domáhala ich opätovného vypočutia skôr preto, aby sa mohla konfrontovať s ich skoršími výpoveďami, na čo však bol priestor v pôvodnom konaní, ktorý nevyužila. Uviedol, že podmienky obnovy konania sa týkajú nedostatkov skutkových zistení, ktoré vyšli najavo až po právoplatnosti rozhodnutia a netýkajú sa zmeny právneho stavu, teda zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu. Čo sa týka sťažovateľkou tvrdeného nesprávneho postupu odvolacieho súdu pri neaplikovaní zásady *beneficium cohaesionis* v rámci rozhodovania o odvolaní [REDAKOVANÉ] v zmysle § 324 Trestného poriadku, krajský súd zdôraznil, že toto prípadné pochybenie je právneho charakteru, ktoré mohla napadnúť iným mimoriadnym opravným prostriedkom, a to dovolaním. K jej námietke o tom, že okresný súd neuviedol konkrétnych svedkov a dôkazy, ktoré ju z trestnej činnosti usvedčujú, krajský súd uviedol, že závery o vine sťažovateľky vyplynuli z odsudzujúceho rozsudku, na ktoré okresný súd v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania poukázal. Vina sťažovateľky bola bezpečne ustálená na základe výpovedí dvoch poškodených a šiestich svedkov, ktoré boli podporené závermi znaleckého skúmania a ďalšími dôkazmi. Napokon ani poukaz sťažovateľky na povolenie obnovy konania v súvislosti s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011, na základe ktorého dochádzalo podľa sťažovateľky k zrušeniu pôvodných výrokov o treste a uloženiu nového trestu prostredníctvom obnovy konania v iných prípadoch, nemohol podľa krajského súdu obstať. Tento nález sa týkal vyslovenia nesúladu ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré umožňovalo súdu uložiť páchatel'ovi „*trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody*“. Sťažovateľke však bol ukladaný súhrnný trest s použitím asperačnej zásady podľa Trestného zákona v znení, ktoré už reflektovalo na predmetný nález. Nebol teda daný dôvod povolenia obnovy konania predpokladaný v § 93 ods. 1

zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že porušenie jej základných práv tkvie v tom, že napriek jej výslovnému požiadaniu nebol v konaní pred všeobecným súdom vypočutý svedok [REDACTED]. Jeho výpoveď z prípravného konania síce bola prečítaná, ale sťažovateľka výslovne trvala na jeho výsluchu, pretože jej obhajca mal preňho pripravené otázky, ktoré by mohli ovplyvniť trestné konanie v jej prospech. Ďalej poukazuje na nepomer trestov, ktoré boli jej a odsúdenému [REDACTED] uložené.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľky a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

8. Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že ústavná sťažnosť je formulovaná laicky. Absentuje tu petit ústavnej sťažnosti (teda akého rozhodnutia sa sťažovateľka domáha), ako aj konkrétne označenie základných práv a slobôd, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené. Napriek uvedeným nedostatkom, ktoré sú s ohľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľky pochopiteľné, ústavný súd v záujme materiálnej ochrany práv sťažovateľky preskúmal namietané uznesenie krajského súdu v zmysle nižšie uvedených východísk a požiadaviek kladených na rozhodnutia všeobecných súdov pri posudzovaní návrhu na povolenie obnovy trestného konania.

9. Ústavný súd stabilne judikuje, že účelom obnovy trestného konania nie je revízia pôvodného konania, cieľom konania o povolení obnovy konania nie je prieskum zákonnosti postupu súdu v pôvodnom konaní (napr. III. ÚS 122/2021, III. ÚS 537/2022, IV. ÚS 474/2024). Konanie o povolenie obnovy konania sa obmedzuje len na zistenie, či vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu. Všeobecný súd už nepreskúmvava zákonnosť pôvodného rozhodnutia, ale iba to, či existujú nové skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie v otázke viny alebo trestu. Podstatné je, či tieto skutočnosti boli známe orgánom činným v trestnom konaní a súdom, ktoré vo veci rozhodovali. Novú skutočnosť treba spravidla preukázať novými dôkazmi, pričom novým dôkazom je dôkaz, ktorý nebol v pôvodnom konaní obsiahnutý v spise, uplatnený niektorou z procesných strán alebo nebol vykonaný.

10. Úloha ústavného súdu sa potom obmedzuje len na kontrolu, či všeobecné súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí postupovali ústavne konformným spôsobom, keď rozhodli o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, respektíve keď zamietli sťažnosť proti uzneseniu

o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania (napr. II. ÚS 675/2015, III. ÚS 537/2022, III. ÚS 299/2024).

11. Z obsahu namietaného uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu vyplýva, že súdy sa podrobne zaoberali obsahom jednotlivých skutočností a dôkazov predostretých sťažovateľkou. Pokiaľ išlo o sťažovateľkou navrhované výsluchy svedkov, súdy vysvetlili, že okresný súd postupoval správne, keď tieto dôkazy odmietol vykonať. Svedkovia [REDACTED] a [REDACTED] boli vypočutí v pôvodnom konaní. Svedok [REDACTED] bol vypočutý v prípravnom konaní a jeho výpoveď bola na hlavnom pojednávaní prečítaná za splnenia zákonných podmienok, pričom k veci nič relevantné neuviedol. Svedok [REDACTED] bol vypočutý na hlavnom pojednávaní. Ich výpovede teda súdy nemohli hodnotiť ako nové dôkazy. Ak sťažovateľka pred všeobecnými súdmi tvrdila, že by tieto svedkovia mali vypovedať inak ako v pôvodnom konaní, tak v tomto smere nepredniesla žiadne úvahy, v čom by sa mali líšiť od tých predošlých. Tvrdenie sťažovateľky, že svedok [REDACTED] učinil vyhlásenie o vine pred krajským súdom, nebolo pravdivé, práve naopak, keďže sa aj v odvolacom konaní voči obvineniu bránil. Všeobecné súdy poukázali na to, že vina sťažovateľky nebola založená na výpovediach svedkov [REDACTED] a [REDACTED] ale na základe výpovedí iných svedkov, poškodených a ďalších dôkazov.

12. Rovnako tak sa okresný súd aj krajský súd vysporiadali s argumentáciou týkajúcou sa zmeny Trestného zákona s účinnosťou od 1. augusta 2019, v dôsledku ktorej mal byť podľa sťažovateľky uložený miernejší trest. Všeobecné súdy v konkrétnostiach vysvetlili, že u spoluobžalovaného [REDACTED] bola aplikovaná miernejšia úprava, pretože si podal včas odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku, pričom krajský súd musel v čase rozhodovania prihliadnuť na zmenu právnej kvalifikácie skutku, ako aj na zmenu trestnej sadzby v súlade s ustanoveniami o časovej pôsobnosti Trestného zákona v prospech obžalovaného. Sťažovateľka však odvolanie včas nepodala a odsudzujúci rozsudok voči nej nadobudol právoplatnosť 16. apríla 2019, teda pred nadobudnutím účinnosti predmetnej novely Trestného zákona.

13. Všeobecné súdy uviedli, že inštitút obnovy konania rieši skutkové otázky a právne otázky sa riešia prostredníctvom dovolania. Trestný poriadok nepovažuje legislatívnu zmenu za skutočnosť alebo dôkaz, ktorý by odôvodňoval splnenie podmienok pre povolenie obnovy konania, keďže táto zmena hmotnoprávneho predpisu v čase vyhlásenia pôvodného rozhodnutia objektívne neexistovala a nemohla byť aplikovaná. Uvedené platí aj z dôvodu, že novšiu právnu úpravu nemožno uplatňovať späť z dôvodu zákazu retroaktivity na už právoplatne skončené veci. Zároveň nedošlo v sťažovateľkinom prípade k zániku trestnosti činu, preto ani nemohol byť daný dôvod na postup podľa § 405a a nasl. Trestného poriadku.

14. Ústavný súd k tomu dodáva, že podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona upravujúceho časovú pôsobnosť sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší. Trestný zákon pripúšťa použitie neskôr účinnej právnej úpravy, musí však byť splnená podmienka, že to je pre páchatel'a priaznivejšie, a zároveň možno aplikovať len takú priaznivejšiu právnu úpravu, ktorá bola účinná najneskôr v čase rozhodovania v trestnej veci.

15. Inak povedané, ak došlo k zmene právnej úpravy (akokoľvek pre odsúdenú priaznivejšej) po vydaní rozhodnutia vo veci, takáto právna úprava nemôže byť vo veci odsúdenej použitá.

Uvedené však zároveň nie je ani dôvodom na obnovu konania, pretože podmienky obnovy konania sa netýkajú zmeny právneho stavu (teda zákonných podkladov posudzovania trestnosti činu a ukladania trestu). Zmena Trestného zákona, na ktorú sa sťažovateľka v návrhu na obnovu konania odvolávala, nadobudla účinnosť až po rozhodnutí v trestnej veci sťažovateľky, a preto táto nemôže mať a nemá vplyv na výšku trestu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený.

16. Ústavný súd uzatvára, že krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom sťažovateľke vysvetlil, z akých dôvodov nemožno navrhované dôkazy a skutočnosti považovať za také, ktoré by odôvodňovali povolenie obnovy konania. Vyrovnal sa so všetkými námietkami, ktoré sťažovateľka uplatnila v sťažnosti pri uznesení okresného súdu o zamietnutí jej návrhu na povolenie obnovy konania, a poskytol jej jednoznačné odpovede na nastolené otázky (pozri bod 5 tohto rozhodnutia). Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je zrozumiteľné, konzistentné, logické a vychádza z ústavne akceptovateľného výkladu a aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je nutné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tak tomu je aj v sťažovateľkinom prípade, preto ústavný súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľky podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu